

POSTANOWIENIE

26 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 26 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R.G. i M.G.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 17 września 2024 r., I ACa 970/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które –

zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 17 września 2024 r. (sygn. akt I ACa 970/23), pełnomocnik pozwanej Banku spółki akcyjnej w W., jak wynika z treści wniosku oraz jego uzasadnienia, oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., wskazując na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów prawa.

Jako istotne zagadnienia prawne skarżąca sformułowała dwa pytania: (1) dotyczące konieczności ustalenia, czy i w jakim zakresie sąd orzekający związany jest wolą konsumenta, który podnosi rzekomą nieważność umowy kredytu, oraz (2) odnoszące się do tego, czy brak możliwości oszacowania przyszłych świadczeń wynikających z umowy kredytu przesądza *per se* o niejednoznaczności danego postanowienia umownego, a w konsekwencji – czy powinno ono podlegać badaniu pod kątem abuzywności. Skarżąca powołała się również na potrzebę dokonania wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu wniosku odnosi się wyłącznie do tych dwóch przesłanek.

W treści wniosku wskazano również art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., odnoszący się do przesłanki oczywistej zasadności skargi, ale w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania brak jest jakichkolwiek twierdzeń, argumentów czy wywodów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej z tej przyczyny. Prowadzi to do wniosku, że powołanie tej przyczyny miało charakter wyłącznie formalny lub nastąpiło omyłkowo, bez zamiaru rzeczywistego jej podniesienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Co do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżący powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ

35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 i z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14). W świetle ugruntowanego orzecznictwa zagadnienie prawne jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12 oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16). Kwestia taka powinna spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym stosowania prawa. W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania (pytań) do Sądu Najwyższego. Konieczne jest również zaproponowanie możliwych (odmiennych) odpowiedzi na postawione pytanie. Ograniczenie się do sformułowania pytania, wymagającego zdaniem skarżącego udzielenia odpowiedzi, nie wypełnia zatem dyspozycji tego przepisu (zob. m.in. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, z 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16 oraz z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18). Wskazuje się na konieczność wskazania na występujące rozbieżności interpretacyjne przy rozstrzyganiu przedstawionego zagadnienia prawnego w orzecznictwie lub nauce prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17 oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17).

Z kolei przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., dotycząca potrzeby wykładni przepisów prawnych, wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi

wątpliwości, określenia zakresu tej wykładni oraz przedstawienia, na czym polegają trudności interpretacyjne. Konieczne jest również wykazanie, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Należy podkreślić, że wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć również w chwili orzekania w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga przytoczenia orzeczeń, które wskazują na rzeczywistą i aktualną rozbieżność w wykładni przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Brak jest natomiast podstaw, aby przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych – na etapie przedsądu nie jest rolą Sądu Najwyższego rekonstruowanie argumentacji strony skarżącej.

Analizując powołane przez skarżącą przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy stwierdza, że żadna z nich nie została wykazana w sposób uzasadniający uwzględnienie wniosku na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W odniesieniu do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jak już wskazano skarżąca sformułowała dwa – w jej ocenie – istotne zagadnienia prawne.

Odnośnie do pierwszego zagadnienia przedstawiono wątpliwość, ujętą w formie pytania, dotyczącą zakresu związania sądu wolą konsumenta, który wnosi o ustalenie nieważności umowy kredytu i potwierdza świadomość konsekwencji takiego rozstrzygnięcia. Zdaniem skarżącej sądy powszechne mają przyjmować „automatyzm”, polegający na odstępowaniu od badania możliwości utrzymania umowy w mocy po złożeniu przez konsumenta oświadczenia o skutkach nieważności, co miałyby prowadzić do sytuacji, w której sąd staje się jedynie wykonawcą woli konsumenta. Tego rodzaju ujęcie nie znajduje jednak oparcia ani w orzecznictwie unijnym, ani krajowym. Kwestia ta została już wyjaśniona: wola konsumenta ma istotne znaczenie dla oceny skutków eliminacji postanowień abuzywnych, jednak nie zastępuje sądowej oceny prawnej co do dalszego obowiązywania umowy. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18 (Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819; pkt 52-56) wskazał, że ocena skutków eliminacji nieuczciwego postanowienia musi uwzględniać wolę konsumenta wyrażoną w chwili sporu, jednak wola ta nie zwalnia sądu z obowiązku zbadania, czy po eliminacji postanowień abuzywnych istnieje możliwość utrzymania umowy w mocy. W wyroku z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20 (I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A., ECLI:EU:C:2021:341, pkt 55) podkreślono, że świadoma decyzja konsumenta o stwierdzeniu nieważności wpisuje się w cele dyrektywy 93/13, co jednak nie oznacza automatycznego związania sądu jego wolą. Stanowisko to zostało rozwinięte w wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 (SM, KM przeciwko mBank S.A. ECLI:EU:C:2023:965, pkt 59-61), w którym podkreślono obowiązek sądu krajowego wyłączenia z urzędu stosowania nieuczciwego warunku, niezależnie od dodatkowych oświadczeń konsumenta, co definitywnie wyklucza koncepcję automatycznego związania sądu wolą konsumenta. Krajowe orzecznictwo pozostaje w zgodzie z tym stanowiskiem. Utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym sąd nie może zastępować ani sanować klauzuli abuzywnej, jeżeli konsument jednoznacznie domaga się jej eliminacji. Stanowisko to zostało wyrażone w uchwale składu siedmiu sędziów – zasadzie prawnej - Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56). Podobne zapatrywanie przedstawiono również w wyroku z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18

oraz w postanowieniach z 23 lipca 2024 r., I CSK 2403/23, i z 13 grudnia 2024 r., I CSK 57/24. Powołana uchwała III CZP 6/21 wyjaśnia, że konsument świadomy niedozwolonego charakteru postanowienia może potwierdzić klauzulę abuzywną, przywracając skuteczność całej umowy *ex tunc*. Jeżeli jednak konsument odmawia potwierdzenia albo upływa rozsądny czas na jego złożenie, postanowienie staje się definitywnie bezskuteczne. W takiej sytuacji o dalszym obowiązywaniu umowy decyduje istnienie regulacji zastępczej oraz ocena, czy jej zastosowanie nie narazi konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje. Uchwała ta potwierdza, że sąd nie jest związany wolą konsumenta w sposób automatyczny, lecz ma obowiązek przeprowadzić pełną ocenę prawną, obejmującą badanie możliwości utrzymania umowy w mocy po usunięciu postanowień abuzywnych. Zastrzeżenia strony skarżącej mają charakter ogólnikowy i sprowadzają się do powtórzenia pytania z wniosku oraz wyrażenia wątpliwości co do praktyki sądów powszechnych. Skarżący nie wskazał, na czym miałyby polegać potrzeba dokonania wykładni prawa – zabrakło identyfikacji konkretnej wątpliwości interpretacyjnej, odniesienia do rozbieżności w orzecznictwie lub wskazania systemowego znaczenia przedstawionego problemu. Argumentacja nie odnosi się do możliwych konsekwencji normatywnych ani do potrzeby ujednolicenia praktyki, przez co nie spełnia wymogów przewidzianych dla oceny przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W świetle powyższego nie sposób uznać, aby przedstawione zagadnienie miało charakter nowy, nierozstrzygnięty lub wymagający zasadniczej wykładni prawa. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie pierwszego zagadnienia.

Drugie zagadnienie dotyczące wpływu braku możliwości oszacowania przez kredytobiorcę-konsumenta przyszłych świadczeń na ocenę abuzywności postanowień umownych zostało już wyjaśnione w orzecznictwie. Zostało ono formalnie przedstawione jako nowe, jednak w istocie sprowadza się do wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c., która została już utrwalona w orzecznictwie. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej konsekwentnie wskazuje, że przejrzystość postanowienia umownego obejmuje nie tylko jego brzmienie, lecz również możliwość oceny jego ekonomicznych skutków przez konsumenta, w tym oszacowania wysokości świadczenia (por. np. wyroki z 30 kwietnia 2014 r., C-

26/13, Kásler i Káslerné Rábai, ECLI:EU:C:2014:282, pkt 71-74, oraz z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc, ECLI:EU:C:2017:703, pkt 49-51). Jednolite stanowisko prezentuje także orzecznictwo krajowe, zgodnie z którym postanowienia umowne pozostawiające bankowi swobodę kształtowania zobowiązań konsumenta bez mechanizmu obiektywnej kontroli, a w konsekwencji bez możliwości oszacowania wartości świadczeń, mogą być uznane za abuzywne (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 oraz postanowienie z 21 marca 2024 r., I CSK 681/23). Brak możliwości oszacowania przyszłych świadczeń może stanowić element oceny przejrzystości postanowienia, jednak nie przesądza samodzielnie o jego niejednoznaczności ani o abuzywności. Ocena taka wymaga każdorazowo analizy konkretnej treści postanowienia, jego funkcji w umowie oraz stopnia i zakresu informacji przekazanych konsumentowi o ryzyku ekonomicznym (zob. m.in. wyroki: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18). W tym kontekście powołany przez skarżącego wyrok Sądu Najwyższego z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19, nie prowadzi do wyodrębnienia nowej płaszczyzny interpretacyjnej. Orzeczenie to – abstrahując od kwestii prawidłowości składu, w którym zostało wydane - jedynie ilustruje znane rozróżnienie pomiędzy przewidywalnością ekonomiczną a jednoznacznością redakcyjną postanowienia umownego. W uzasadnieniu tego orzeczenia stwierdzono, że jest oczywiste, że klauzula przewalutowania zawarta w aneksach do umów kredytowych stron nie spełnia warunku jednoznaczności, gdyż powodowie (w tej sprawie) nie byli w stanie na jej podstawie oszacować kwoty, którą będą musieli świadczyć w przyszłości. Orzeczenie to koncentruje się na innych aspektach oceny abuzywności postanowień indeksacyjnych zawartych w umowach kredytu zawartych pomiędzy bankiem a konsumentem. Nie wskazuje ono na istnienie rozbieżności orzeczniczych ani nie kreuje nowego problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia. W konsekwencji, postawione zagadnienie prawne – mimo osadzenia w kontekście orzeczniczym – nie spełnia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Odnosnie do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., skarżąca jako problem interpretacyjny wskazała potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c., podnosząc, że przepisy te budzą poważne wątpliwości i wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie skutków uznania postanowień umownych za abuzywne i możliwości ich zastąpienia przepisami dyspozytywnymi (art. 41 Prawa wekslowego lub art. 358 k.c. w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 23 października 2008 r.). W ocenie Sądu Najwyższego w aktualnym stanie orzeczniczym nie zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Analiza powołanych przez skarżącą rozstrzygnięć nie wykazuje istnienia rzeczywistego sporu interpretacyjnego, który uzasadniałby nadal potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Problematyka skutków uznania klauzuli indeksacyjnej, zawartej w umowie kredytu, za abuzywną oraz możliwości jej częściowego usunięcia i zastąpienia przepisami dyspozytywnymi była już wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W orzecznictwie ugruntowany został pogląd, że postanowienia umowne przyznające bankowi jednostronną swobodę w ustalaniu kursów walut są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta, a ich eliminacja prowadzi co do zasady do upadku mechanizmu indeksacyjnego i nieważności umowy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22, z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 i z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22, oraz wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819 oraz z 16 marca 2023 r., C-6/22, M.B., U.B., M.B. przeciwko X S.A., ECLI:EU:C:2023:216). W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), której nadano moc zasady prawnej, wskazano, że zastąpienie postanowień abuzywnych przepisami dyspozytywnymi jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, przy łącznym spełnieniu trzech przesłanek. W szczególności podkreślono, że umowa nie może obowiązywać bez eliminowanego postanowienia; że brak uzupełnienia wywołałby szczególnie niekorzystne skutki dla konsumenta – oceniane indywidualnie, z uwzględnieniem jego stanowiska; oraz że luka może zostać

wypełniona wyłącznie przepisem dyspozytywnym lub innym przepisem stosowanym za zgodą stron. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentacji, która – w kontekście przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – uzasadniałaby potrzebę ponownej wykładni tych kryteriów ani wskazywała na istnienie rzeczywistych wątpliwości interpretacyjnych. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości ani abuzywny charakter klauzul odsyłających do tabel kursowych banku, ani konsekwencje ich eliminacji, obejmujące upadek mechanizmu indeksacyjnego oraz brak możliwości zastąpienia tych postanowień przepisami dyspozytywnymi. W szczególności wykluczone jest utrzymanie umowy jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR, gdyż prowadziłoby to do przekształcenia charakteru zobowiązania w sposób sprzeczny z naturą stosunku prawnego oraz konstrukcją umowy przyjętą przez strony w chwili jej zawarcia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 382/22, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Stanowisko to znajduje także potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. m.in. wyroki: z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, ECLI:EU:C:2019:207 i z 3 października 2019 r., C-260/18, K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819), w których podkreślono, że sąd krajowy nie może przekształcać charakteru zobowiązania ani zastępować klauzul abuzywnych rozwiązaniami prowadzącymi do zmiany istoty umowy. Argumentacja skarżącej zmierzająca do „uzłotowienia” umowy lub utrzymania jej w mocy poprzez zastosowanie przepisów dyspozytywnych pozostaje zatem w oczywistej sprzeczności z jednolitą linią orzeczniczą i nie ujawnia żadnej potrzeby wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. szerzej m.in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 30 grudnia 2025 r., I CSK 2498/24). Utrwalona jest również wykładnia przepisów powołanych przez skarżącą, zgodnie z którą definitywna bezskuteczność klauzul abuzywnych prowadzi do nieważności umowy, jeżeli brak jest dopuszczalnej regulacji zastępczej, a konsument nie potwierdził postanowień niedozwolonych. Wynika to wprost z powołanej już uchwały składu siedmiu sędziów

Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 oraz późniejszych orzeczeń (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21, z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22, z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23, z 9 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). W szczególności według ukształtowanego orzecznictwa co do zasady wyłączona jest możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22 oraz z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1277/24). W realiach umów kredytów indeksowanych jedynym przepisem art. 358 k.c., który mógłby potencjalnie być rozważany jako norma dyspozytywna, jest § 2. Niemniej jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego odrzucono możliwość uzupełniania luki umownej na podstawie tego przepisu, jak również art. 41 Prawa wekslowego czy art. 65 k.c., przyjmując, że art. 358 § 2 k.c. nie znajduje zastosowania do kredytów indeksowanych, w których waluta obca pełni wyłącznie funkcję przeliczeniową. Przepis ten wszedł w życie dopiero w dniu 24 stycznia 2009 r., ustawą z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe (Dz.U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506), a brak jest przepisów intertemporalnych pozwalających na jego stosowanie do umów zawartych przed tą datą. Z tego względu art. 358 § 2 k.c. nie może być stosowany retroaktywnie ani wykorzystywany do uzupełniania treści umów zawartych przed jego wejściem w życie, co potwierdza konsekwentnie orzecznictwo Sądu Najwyższego (m.in. wyroki z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Z kolei art. 41 Prawa wekslowego dotyczy wyłącznie zobowiązań wekslowych, odnosi się jedynie do przeliczenia sumy wekslowej w dniu płatności i nie może być stosowany ani wprost, ani przez analogię do umów kredytowych, w szczególności nie reguluje żadnego mechanizmu waloryzacyjnego (zob. powołane wyżej wyroki Sądu Najwyższego oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2025 r., I CSK 3415/23). Także Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności w wyrokach z 3 października 2019 r., C-260/18, oraz z 16 marca 2023 r., C-6/22, konsekwentnie

wskazuje, że art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L. 1993.95.29 z dnia 1993.04.21) sprzeciwia się uzupełnianiu luk w umowie przepisami o charakterze ogólnym, zasadami słuszności lub zwyczajami, a także jakiegokolwiek wykładni prowadzącej do zachowania lub przywrócenia równowagi kontraktowej wbrew woli konsumenta. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie TSUE wykluczającym zastępowanie klauzul abuzywnych wykładnią oświadczeń woli stron lub przepisami dyspozytywnymi (zob. wyroki z 3 października 2019 r., C-260/18, K. Dziubak, i J. Dziubak, ECLI:EU:C:2019:819, z 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349, z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca, ECLI:EU:C:2019:250, z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler, ECLI:EU:C:2014:282 i z 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank, ECLI:EU:C:2021:673). W konsekwencji zarówno art. 358 § 2 k.c., jak i art. 41 Prawa wekslowego nie mogą stanowić podstawy do uzupełnienia luki powstałej po eliminacji klauzul abuzywnych, a ich treść i zakres zastosowania nie budzą żadnych wątpliwości interpretacyjnych. Powołanie się przez skarżącą na te przepisy nie ujawnia zatem potrzeby wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Należy podkreślić, że żadne z zagadnień podniesionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej – ani te przedstawione jako istotne zagadnienia prawne, ani te wskazane jako wymagające wykładni przepisów prawa – nie spełnia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wskazywane przez skarżącą wątpliwości i rozstrzygnięcia pochodzą sprzed ujednolicenia linii orzeczniczej, utraciły zatem aktualność i nie przystają do obecnego, konsekwentnego kierunku judykatury. Problemy te były już wielokrotnie rozstrzygane w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a w międzyczasie ukształtowała się stabilna i jednolita linia orzecznicza dotycząca zarówno skutków stwierdzenia abuzywności postanowień umownych, jak i braku możliwości ich zastępowania przepisami dyspozytywnymi oraz kryteriów oceny jednoznaczności postanowień umownych.

Skarga kasacyjna powiela argumentację wielokrotnie już ocenianą i jednolicie odrzucaną w postępowaniach kasacyjnych, nie ujawniając ani nowego

zagadnienia prawnego, ani rzeczywistej potrzeby ponownej wykładni prawa, co potwierdzają liczne postanowienia o odmowie przyjęcia skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 3 kwietnia 2024 r., I CSK 2225/23, z 23 lipca 2024 r., I CSK 2403/23, z 13 grudnia 2024 r., I CSK 57/24, z 20 grudnia 2024 r., I CSK 2478/23, z 30 stycznia 2025 r., I CSK 602/24, z 15 kwietnia 2025 r., I CSK 1167/24, z 17 kwietnia 2025 r., I CSK 1257/24., z 22 maja 2025 r., I CSK 1009/24, z 29 maja 2025 r., I CSK 396/24 i I CSK 747/24 i I CSK 3628/23, z 28 sierpnia 2025 r., I CSK 63/24, z 25 listopada 2025 r., I CSK 2176/24, z 30 grudnia 2025 r., I CSK 2498/24 i I CSK 3447/24, a także wyrok z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22 oraz z 6 listopada 2025 r., II CSKP 67/23 wraz z powołanym tam szerokim orzecnictwem).

Argumentacja zawarta we wniosku, zestawiona z motywami zaskarżonego wyroku oraz aktualnym dorobkiem orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, nie daje podstaw do kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w objętej nim materii. Skarga kasacyjna, jako środek o charakterze publicznoprawnym, nie służy rozstrzyganiu jednostkowych sporów, lecz kształtowaniu wykładni prawa w interesie ogólnym, czego w niniejszej sprawie brak. Skarżąca nie wykazała zatem, aby w dacie orzekania zachodziła rzeczywista potrzeba ponownej wykładni wskazanych przepisów lub odniesienia się do poruszanej problematyki. Skarga kasacyjna nie zasługuje więc na przyjęcie do rozpoznania.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi – na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. – pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]